

Владислав ПОВОЛОЦЬКИЙ

студент кафедри міжнародних відносин і аудиту
НТУ «Дніпровська політехніка»

Науковий керівник – к.і.н., доц. Олександра ДВУРЕЧЕНСЬКА

ЄВРОПЕЙСЬКА СТРАТЕГІЧНА АВТОНОМІЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РФ В УКРАЇНУ

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну 24 лютого 2022 року стало поворотним моментом для європейської системи безпеки. Цей акт агресії продемонстрував критичну залежність Європейського Союзу від зовнішніх факторів у сфері оборони, енергетики, озброєння, а також виявив неспроможність оперативно реагувати без підтримки НАТО та США. У цьому контексті питання європейської стратегічної автономії (ЄСА) набуло нової актуальності.

Сьогодні стратегічна автономія ЄС – це не лише довгострокова мета, а необхідність. Йдеться про здатність ЄС діяти незалежно у критичних ситуаціях, забезпечувати оборону та безпеку без зовнішньої допомоги, контролювати ключові ланцюги постачання та критичні технології, впливати на геополітичні процеси без надмірної орієнтації на США.

В першу чергу, ЄС почав змінювати військовий сектор. Країни європейського регіону збільшили фінансування в рамках Європейського оборонного фонду, активізували ініціативу PESCO (постійна структурована співпраця з питань безпеки та оборони) та започаткували нові спільні закупівлі зброї.

Для розвитку стратегічної автономії європейського регіону важливо диверсифікувати постачання та маршрути надходження енергоресурсів, тому ЄС розпочав процес реального зниження залежності від російських енергоносіїв запровадивши план Європейської комісії щодо відмови від споживання російського викопного палива «REPowerEU», а також LNG-імпорт та політику зеленого переходу.

Від початку повномасштабного вторгнення 2022 року, європейці мобілізувались в гуманітарних та економічних аспектах. Підтримка мільйонів українських біженців, санкційна політика проти РФ, фінансова допомога Україні – це згуртувало країн-членів ЄС, зменшило проросійський вплив всередині союзу та стимулювало посилення стратегічного діалогу з США.

Скепсис Д. Трампа до НАТО та оборонного партнерства викликає побоювання в ЄС щодо стабільності співпраці зі США. Позиція Д. Трампа суперечить політиці ЄС в кліматичній та торговій політиці. Одним з найголовніших викликів для ЄСА – це технологічна залежність в напівпровідниках, ШІ та цифровій безпеці.

Внутрішні розбіжності виявляються через різне бачення автономії, Франція лобіює за стратегічну незалежність, а країни Балтії – за тісний зв'язок з НАТО. (Politico Europe, 2024)

Україна є фронтиром європейської безпеки. Від безпеки України залежить добробут країн європейського регіону. Включення України у спільну політику безпеки та оборони, співпраця у форматах «Місія Європейського Союзу з військової допомоги Україні», оборонні програми та цифрова інтеграція. Інтеграційна перспектива для України – набуття статусу кандидата в ЄС, що відкриває двері до спільного формування політики автономії.

Стратегічна автономія ЄС після 24 лютого 2022 року перестала бути теоретичною конструкцією і перетворилася на практичний виклик забезпечення безпеки європейського регіону. Її досягнення можливе лише через структурну перебудову сектору безпеки та оборони, підтримку партнерів, зокрема України, зміцнення внутрішньої єдності ЄС та гнучкої взаємодії з НАТО.

Список використаних джерел

- Council of the European Union. (2023). *Conclusions on European security and defence*. Retrieved from <https://www.consilium.europa.eu>
- PESCO Projects. (2024). *Permanent Structured Cooperation*. Retrieved from <https://www.pesco.europa.eu>
- Brattberg, E., & Soula, E. (2022). *Europe's Strategic Autonomy and the War in Ukraine*. Carnegie Europe. Retrieved from <https://carnegieeurope.eu>
- Politico Europe. (n.d.). *How the Ukraine War Changed Europe*. Retrieved from <https://www.politico.eu>
- Chatham House. (2022). *Europe's Strategic Autonomy and the US: Transatlantic Challenges*. Retrieved from <https://www.chathamhouse.org>
- Blockmans, S., & Russack, S. (Eds.). (2022). *Strategic Autonomy and the EU: Theory, Reality, and Policy*. Centre for European Policy Studies (CEPS). Retrieved from <https://www.ceps.eu>

Дарія САМСОНОВА

студентка кафедри міжнародних відносин і аудиту
НТУ «Дніпровська Політехніка»
Науковий керівник – к.і.н., доц. Олександра ДВУРЕЧЕНСЬКА

ВПЛИВ УКРАЇНИ НА КОНЦЕПЦІЮ «СТРАТЕГІЧНОЇ АВТОНОМІЇ» ЄВРОПИ

Поняття Європейського суверенітету та автономії вже давно вийшло з кола обговорень суто академічних кіл, і гармоній влилося до лексики